Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

SỐ THỨ 749 — NGÀY THỨ TƯ 31 MARS 1920 — NGÀY MỒNG 12 THÁNG HAI ANNAM NĂM (Canh-thân) — NAM THỨ 13

Lục Tỉnh Tân Văn

六省新聞

Gérant—NGUYỄN-V-CỦA

ADMINISTRATION ET RÉDACTION : Saigon, Rue Catinat, 153-155 (1er Etage)

GIÁ BÁN : Nam-kỳ, Trung-kỳ và Cao-mên
Một năm . . . . . . 6$00
Sáu tháng 3 50
Ba tháng 2 00
Mua báo thì kể từ ngày mồng 1 và ngày 15 mỗi tháng mà phải trả tiền trước.

MỖI TUẦN LỄ RA BA KỲ : NGÀY THỨ HAI, NGÀY THỨ TƯ VÀ NGÀY THỨ SÁU
Mỗi số bán lẻ . . . . 0$04
TÉLÉPHONE Nº 175 | Adresse télégr. : LUCTINH-SAIGON

GIÁ BÁN : BẮC-KỲ, LÀO, ĐẠI-PHÁP VÀ THUỘC ĐỊA.
Một năm . . . . . . 7$00
Sáu tháng 4 00
Ba tháng 2 25
On s'abonne sans frais dans tous les bureaux de poste

POUR LES ANNONCES, s'adresser :
à SAIGON : Aux bureaux du Journal.
à HANOI : Aux bureaux du Trung-Bắc-Tân-Văn.
On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance

MỤC-LỤC

1. — Đâu là dân vọng.
2. — Cùng độc giả liệt qui.
3. — Tín điện Lyon.
4. — Y-khoa tấn-sĩ.
5. — Tiễn biệt.
6. — Phần quan báo.
7. — Tự do diễn đàn.
8. — Thơ tín.
9. — Thông báo.
10. — Kẻ cắp gặp ông già.
11. — Văn-uyển.
12. — Hương truyền.
13. — Đông-Pháp báo tin.
14. — Oan kia theo mãi.

ĐÂU LÀ DÂN VỌNG

(*tiếp theo*)

« Lão đã ước, muốn cho dân Namkỳ an cư lạc nghiệp, cho phỉ dạ trên, vui lòng dưới, Chánh-phủ nên sửa lần lại như vầy :

.1—Chánh-trị của nhà-nước Langsa lấy nhơn quyền tự-do làm trọng và muốn mở mang dân quê lậu cho kịp đặng sớm dắt vào nẻo văn-minh ấy là đều làm cho quốc dân ta gội nhờ ơn đức nhà nước Langsa. Song trong dân tộc những kẻ du đảng, trộm cướp thừa ơn rộng ấy mà trốn tránh cho khỏi chỗ trừng trị, rồi một ngày một lộng, chẳng kiên dè quyền tổng làng, lập phe đảng du côn, thiên địa hội, cờ bạc trộm cướp phá làng phá xóm, làm cho người lương thiện, kẻ làm ăn chẳng đặng an cư lạc nghiệp.

Ấy vậy nhà nước cho dân tộc hưởng nhơn quyền tự do thì phải sắp đặt thể lệ trừng trị lại cho tiện bề ngăn ngừa kẻ du đảng, quân trộm cướp ấy. Luật phép hình trị phải chế chỉnh theo phong tục sự thể trong làng tổng, đặng mà trừ cho tuyệt những kẻ hung oan, du đảng, gian giảo ấy.

2· — Kíp kíp cải lương việc làng tổng lại thế nào, cho làng tổng có quyền trị-dân như buổi trước ;

3· — Xin lập sở tuần phòng cho thiệt mạnh, thú trong mỗi làng và có đủ khí giái chờ khi ứng tiếp.

« Làm như vậy, may có diệt nổi Thiên-địa-hội mà trừ hết trộm cướp chăng ? chớ như để thiên-địa-hội còn tàng ẩn trong xứ bao nhiêu, thì nảy sanh trộm cướp sát nhơn bấy nhiêu, biết ngày nào cho dứt.

« Điều thứ nhứt lão ước xin chế chỉnh cách trừng trị chẳng phải là lời lão phụ đồng-bào ; lão đã có giải, sớm đem nhơn quyền tự-do mà giao cho dân quê lậu, có khác nào đem sự nghiệp mà giao cho kẻ thừa hưởng còn thơ. Chưa đúng tuổi, chưa đủ trí khôn, chưa rõ mùi đời, tự phụ tự kiêu, sự nghiệp có ngày táng bại. Đem nhơn quyền tự-do giao cho dân hạ-lưu, chẳng rõ hạnh phước, chẳng giữ lấy nền mà hưởng, lấy sức tự-do mà bày mặt tự phụ tự kiêu, không kiên làng không sợ tổng — mà làng tổng lại mất hết quyền — có phải việc Chánh-phủ làm phải mà chưa nhằm dèo, hóa ra một cuộc làm cho dân trở tánh nghinh ngan, chận đàng vắng hát chơi, mặc thích chí rừng oan múa gậy. Ấy vậy, phải lập lề luật cho nghiêm và cho tiện mà ngăn ngừa dân hạ lưu và mở rộng quyền cho làng tổng.

«Để rộng quyền chi?

« Lảo chẳng ước xin để cho làng tổng tự quyền về tiền-bạc thuế vụ cùng là công-tác chi chi, lảo mong có một đều để cho làng tổng rộng quyền tự-trị. Như thuở trước dân của làng giao cho làng, ai rõ biết dân cho bằng làng, quan không cần biết tới. Để cho làng tổng có quyền trị dân, có phép làm tội, làm vạ, bắt tạ, bắt phạt. Tên dân nào cứng đầu cứng cổ, hoặc hung dữ, hoặc gian giảo, làng trị không được, dãi tới quan, phạt rồi đuổi ra khỏi làng, làm gương răng kẻ khác.

« Vẫn biết lời ước xin của lảo đây chẳng vừa với phép Chánh-trị Langsa, tôn nghĩa tự-do, bình-đẳng, nhưng mà lúc nầy, đang thời đợi nầy, Chánh-phủ phải gìn giữ mà gieo hột nhơn-quyền tự-do, cho khỏi hư giống.

« Chẳng nói, ai nấy cũng biết quyền của Chánh-phủ khác, quyền của làng tổng khác, nhưng mà nếu muốn đem cao với thấp mà so sánh, thì có chỗ cũng đặng. Đời ông Albert Sarraut còn đương chức Tổng-Thống, chưa ngồi Thuộc-địa bộ Thượng-Thơ như ngày nay, ngài giải rằng muốn cho Thuộc-địa mau mở mang mà chẳng để rộng quyền tự-trị cho quan Thuộc-địa, thì chẳng đặng. Mỗi việc mỗi tư về bộ, quan Tổng-Thống không quyền, thì ngăn trở biết bao mà kể. Cho đến đều: Muốn sai một thầy dưởng-thú qua Ấn-độ lựa ngựa mà mua, mà cũng phải tư về bộ phê cho mới đặng. Thế thì quan Tổng-Thống Thuộc-địa có quyền gì mà dám tự chuyên. Cho đến ngày nay, ngài đã đắt chĩ Thượng-thơ Thuộc-địa bộ rồi, ông Maurice Long qua thế đây, ngài nhắn còn, mỗi khi diễn thuyết về Thuộc-địa, quyết nài rộng để quyền tự-trị cho quan Thuộc-địa luôn luôn.

« Ấy là Chánh-phủ mà thiếu quyền tự-tri còn khó day động mở mang thay, huống chi là làng là tổng. Làng Tổng không quyền tự-trị mới làm sao mà trị dân cho an cư lạc nghiệp.

(*Sau sẽ tiếp theo*).

M. H. L.

Cùng độc-giả liệt-quí

Nhơn dịp lễ Phục-sinh chính ngày chúa-nhựt 4 avril, các hãng bạc, các nhà buôn và nhà công-nghệ, tưởng khi việc nhà-nước cũng vậy, đều nghỉ từ thứ sáu, thứ bảy, chúa-nhựt, thứ hai, tới sáng thứ ba mới mở cửa.

Vậy Bổn-báo cũng xin ngừng nghỉ số thứ hai 5 avril, để đến thứ tư 7 avril mới xuất bản.

L. T. T. V.

TÍN-ĐIỆN LYON

Radio de Lyon

Ngày 25 Mars 1920.

Việc nước Đức-quốc.

Về việc nước Đức-quốc, báo Petit Journal truyền tín rằng tin thành Berlin quyết hẳng càng bửa càng an. Sự dân thợ phế việc đã sửa yên nhờ các hội đảng dĩ hòa vi quí tính thuận êm. Trong các điều giao có một điều buộc Chánh-phủ phải bãi lịnh công kích dân thợ. Bấy giờ đây hiện còn có một việc lập viện, ai cũng trông mong cho thành lập-tức, vì tự nhiên việc lập viện là một việc hay sanh nhiều đều rối rấm. Chắc sao rốt việc rồi, các hội đảng cũng phải thuận tình với nhau mà lập viện mới tính những người mới và trong hàng thượng quan mới đó cũng phải có it người thay mặt cho dân thợ chung dự.

Y-khoa Tấn-sĩ

Ngày Âu-châu nổi cơn khói lửa, hàng Phó-y Nam-kỳ có ông Trần-văn-Đôn sang giúp Pháp-quốc. Người đã siêng năng lại thêm bền chí, nên trót mấy năm ở Pháp, người gắn chí mở mang cho nghề ra tinh. Ngày 21 janvier 1920, người có ra giữa Y-viện thành Bordeaux mà diễn giải về bịnh Annam về trường vị tiểu-trùng. Cách giải của người rất rành và rất nhằm lý, nên Y-viện thành Bordeaux khuyên điểm người tột bực. Ấy cũng nhờ lúc còn ở Nam-kỳ người chuyên học về môn đó lắm, thường hay dùng kiến hiển-vi mà xem phẩn người, nên thấy trong phẩn những trứng tiểu trùng. Nhờ vậy mà người đoán cho độc trùng trong ruột người Annam nhiều lắm, song tiểu trùng là phần hơn, trong một trăm phần, tiểu trùng choán có ít cũng bảy mươi lăm, tám mươi lăm phần trăm.

Vậy mà người Annam ít lo trừ khử cho hết, lại nuôi, cũng vì thầy thuốc Annam, có nhiều ông giải rằng tuy độc trùng mà có thứ giúp cho ngũ tạng điều hòa, chẳng hề chịu cho thuốc tiệt giống tiểu trùng trường vị.

Ấy là chỗ sai lầm, nhưng mà sự sai lầm ấy đã triêm nhiễm lâu đời, khó mà nghịch luận với người Annam cho được, nhứt là mấy ông già bà cả.

M. Trần-v-Đôn đặng rỡ danh tại thành Bordeaux tưởng những bạn hữu của người còn đang chức phó-y trong Nam-kỳ và thầy-cũ, dạy M. Đôn học, lấy làm đắt chí mà nghe đặng tin lành.

Bổn-báo cả khen M. Trần-văn-Đôn và mừng cho Trần-gia hữu phước.

L. T. T. V.

Tiễn biệt

Hạt Mytho le 8 Mars 1920

Quận Chợ-gạo, tổng Hòa-hảo, làng Hòa-thạnh

Hương chức Hội tề đồng đứng,

Bẩm nay quan Huyện đại nhân, đổi trấn nhậm quận Sadec, làng chúng tôi chúc cho ông về đó chánh sự thanh bình dân tâm hỷ lạc.

Bài chúc rằng :

[illegible] Trời Đất mở cơn [illegible] sao phước, nước nhà trọng [illegible] hương thân. Hễ chánh lành cảm đặng lòng dân, thì tiếng tốt để truyền miệng chúng. Kể từ ngày ông trấn nhậm quận nầy giữ mực thanh liêm, cầm cân công chánh, quan yêu dân chuộng, trên kính dưới nhường. Việc kiện thưa lấy lẽ công bình; chồn quyền quới mặc ai phe đảng. Đãi làng xóm tự do bình đẳng, đâu có

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

Rượu mạnh hiệu DEJEAN đã thơm mà lại ngọt
làm cho những tay thạo rượu thảy đều khen ngợi
Chỉ một mình hãng **Denis frères có trữ mà thôi**

đều phú quí kiêu nhơn. Thương nhơn dân giai lạc giữ đồng, thường cứ việc khoan nhơn đại hạ. Tiếng đồn hai tổng ơn khắp hộn dân. Gió cam thường thổi thới thuần nhơn, Mưa bồng thừ rưới ơn khương tế. Trông ở lại năm mười năm nữa, chánh hiến lương sắp đặt, dân Mỹtho nhờ đặng thái bình. Tiếc mới vừa ba bốn tháng nay, lịnh nhà nước đổi dời, dân Sadec vội vàng đón rước, làng tổng làm đơn xin ở lại, tình nguyện lúc bịnh rịn vó cu, tiếc thay cứ lẽ phải dời đi, đàng cải nhậm xa xuôi tiếng hạt, lòng sơn muôn tỏ gót ngọc vội dời.

Bầm nay là ngày ông mới đăng trình, lòng chúng tôi ở xứ quê hèn chẳng biết lấy vật chi cho xứng đáng, dùng lời thấp thỏi, rượu lạt đôi chung, kính đưa ông lên đàng, khắp trong quận người đều tư mộ, tiệc Dương quan ngày chén xướng thù, xin tới đâu dân cũng ca tư. Đàng hoạn hải đặng cho hanh khoản, công danh do thưởng kim-bội-tinh, rực rỡ bên mình tước vị cao thăng danh giá trọng, hiển vinh trong nước, sau phản bí vui cung làng xã, già trẻ chảo mảng, hội trùng phùng hẹn với giang san, cỏ huê hớn hở. Trước chúc cho ông chỉ nhựt cao thăng, sau tỏ dạ lê dân ái mộ.

Và làng chúng tôi dâng hai bài [thi hoài đức như vầy :

Chủ quận như ông tánh rất hiền,
Chánh làm dân gội chẳng lâu niên.
Ba trăng dám bớt đều thưa kiện,
Hai tổng thêm nhiều tiếng ngợi khen.
Cứ phép không vì tay cửa đỏ,
Có quyền chẳng hiếp kẻ dân đen.
Xứ nầy thiên hạ đồng thương tiếc,
Ông mới về đây vội đổi liền.

Hựu thi nhứt thủ

Hạ xa vị cập bán châu tinh,
Thiện chánh cam thường kỷ tụng thinh!
Cù hữu đồng ca tòng nguyệt lẳng,
Đình vô quỉ khốc liễu phong thanh.
Thiên thăng địa hạ hoàn gia huấn,
Lưu khứ nan phân xích tử tình.
Cẩm hạt nhược trung lai thử nhựt,
Vạn gia sanh phật cọng tranh nghinh.

Hoài đức quan Huyện chủ-quận Chợgạo cải nhậm Sadec

Cho hay, nương cụm bá muôn dân khỏe bóng, nhặt Thiều quang vội gót phước lành! Xuân vừa sang trăm lá vừa xanh, tàng xuân lại xa vành dân đỏ!

Bầm quan Huyện

Ngày nay là ngày phải phân sự đệ, vì lịnh trên nên phải ép lòng mà xa nhau, thật là: Kẻ ở lại muôn tròng lụy ứa, người ra đi một dạ ái hoài! Song gặp cơn vậy thì phải chịu theo vậy. Nay buổn chung, còn có lúc vui chung. Chúng tôi cũng đồng tâm hiệp ý mà chúc cầu tái hội. Chúng tôi tuy là chưa được dựa bóng, cũng chưa được lời ngoan huấn dụ của quan Huyện, là bao lâu, song chúng tôi cũng hữu hạnh mà được thâm nhiễm cái tâm từ của quan Huyện, cái lòng chơn chất của ông cho tới ngày nay, đã mấy trăng dư chúng dân thảy được gội nhuần đức lành, ân trọng của ông thì cái tâm nhiệt thành nầy, ngàn năm cũng hỏi còn ghi tạc, vì chưng lòng mến nghĩa chuộng tài cho nên cách cai trị của ông càng quản đại, càng chính chắn, khiến nên tình con dân dan díu theo ông trong lúc biệt ly nầy. Chúng tôi thảy chắc rằng: Ông đến đâu thì được quan yêu dân-chuộng chẳng sai, vì trong đời ai mà chẳng mến tài, mến đức, ưa nghĩa chuộng nhơn?

Một ngày cũng nghĩa nặng, một buổi cũng ân sâu, ân ấy, nghĩa nầy chúng tôi biết bao giờ trả đặng, duy có tỏ ra một mảnh nhiệt thành mà thâm cảm cái ân luyến-ái của cao quan, cũng rập nhau một tiếng mà chúc đường hoạn lộ bằng an đó mà thôi?

Ấy là: cũng cuộc thợ trời xui khiến xây vần, chẳng mấy tháng mà tạm đầu ý hiệp, trên thương dưới như em thơ, dưới chuộng trên như anh cả, rồi lại khiến xa xuôi tình cảnh, người nước biệc kẻ non xanh? Khiến nên kẻ ở lại mến nhơn mến đức, người ra đi chạnh nghĩa thương tình! Vậy mới biết là tri âm kỳ tác.

Thôi ngày nay tuy xa cách biệt, có lúc cũng tương phùng. Nên dân chúng-thôn lân thảy rập một tiếng chúc cho ông đặng sá bằng an và cao thăng chỉ nhựt.

Hương chức và dân sự làng Hòa-Thạnh kính đưa

Đàng sá xa xuôi nghĩ lại càng,
Ba vần kính biệt lịnh thanh quan.
Ngọc về Châu-phố gương thêm chói,
Đức rưới lòng dân thảy nặng mang!

Phần quan Báo

Partie officielle

Vì lời nghị quan Thống-đốc Nam-kỳ, ngày 20 Mars 1920.

Điều 1er. — Cấp bằng chư vị giáo làng kể tên dưới đây, có bằng-cấp trường tỉnh, làm trợ-giáo thứ sai nhì hạng và bổ đi tùng quan chủ-tỉnh Bentré:

1. — Trương-văn-Phát, số 445 làm giáo làng từ 17/3/14.
2. — Nguyễn-văn-Trân, số 451 làm giáo làng từ 1/7/14.
3. — Trần-văn-Trong, số 452 làm giáo làng từ 10/8/14.
4. — Nguyễn-văn-Tiên, số 453 làm giáo làng từ 1/11/14.
5. — Nguyễn-văn-Ngọn, số 454 làm giáo làng từ 1/4/15.
6. — Lê-văn-Nu, . . . số 455 làm giáo làng từ 1/8/16.
7. — Huỳnh-văn-Hội, số 456 làm giáo làng từ 6/3/17.
8. — Bùi-văn-Thua, . . số 457 làm giáo làng từ 16/9/18.
9. — Lê-văn-Than, . . . số 458 làm giáo làng từ 1/3/19.

Điều thứ hai. — Lương bổng của chư trợ-giáo nầy về kho địa-hạt tỉnh Bentré gánh chịu và coi truất tiền hưu trí và phụ trội gởi về kho quản hạt.

Lời nghị ngày 20 Mars,

1° — Bổ thầy Phạm-văn-Nguyên, thơ-ký thứ sai nhì hạng đang tùng sự tại Baria, đi tùng quan chủ-tỉnh Thudaumot (quận Hớn-quản) thế cho thầy thơ-ký Trần-văn-Lượng rút đi chỗ khác.

2° — Bổ thầy Trần-văn-Lượng, thơ-ký thứ sai nhì hạng, tùng sự tại Hớn-quản Thudaumot đi tùng quan chủ-tỉnh Baria, thế cho thầy Phạm-văn-Nguyên đổi đi chỗ khác.

Cấp bằng thầy Nguyễn-văn-Thân và Lê-văn-Muốn có bằng-cấp sơ học trường tỉnh, làm trợ-giáo hậu bổ và bổ đi tùng quan Tham-Biện quận Sadec.

Lương về phần công nho làng gánh chịu.

Thầu dụng thầy Nguyễn-văn-Ngôn kể từ 15 Mars 1920, làm thơ-ký hậu-bổ lương tháng 20 đồng tùng sự quan Giám trường tỉnh Giadịnh.

Cấp bằng thầy Mai-văn-Nuôi 229, Đặng-văn-Chánh 230 và Huỳnh-văn-Khuê 231, có bằng-cấp trường Điền-Dưỡng Cholon, làm Điền-dưỡng thứ sai tam hạng và bổ đi giúp các nhà thương trong Nam-kỳ.

Bổ thầy Nguyễn-văn-Kiết Thơ ký học tập, nghỉ mới trở vào lãnh việc, đi tùng quan Chủ tỉnh Tây-ninh thế cho thầy Huỳnh thiện Nguyên thơ ký thiệt thọ nhứt hạng đặng hưu trí.

Lời nghị ngày 23 Mars

Cấp bằng thầy Lê-văn-Kê nº 419, nguyên giáo tập hậu bổ, trước có lời nghị ngày 1er Janvier 1919 định cho và bổ đi tùng quan Chủ-tỉnh Vĩnh-long từ ấy những giờ, làm giáo viên chánh ngạch thứ sai nhì hạng, lương bổ về kho địa hạt Vĩnh-long gánh chịu và coi truất phần tiền hưu trí gởi về kho quản-hạt.

Lời nghị ngày 24 mars.

Bổ hai thầy Ng.-v.-Dong và Ng.-v.-Phu, Điều-dưỡng thứ sai tam hạng thuộc y-viện đang tùng sự Tâyninh đi tùng quan chủ tỉnh Tânan.

Lương bổng về kho địa-hạt Tânan gánh chịu và coi thâu phần truất tiền hưu trí và phụ trội mà gởi về kho quản hạt.

TỰ DO DIỄN ĐÀNG

(Tribune libre)

Vài lời xin đáp

Bởi ráng rút với đời chút sống thừa trên thế, mà làm cho « *lão gia* » chẳng được « *an chi* ». Già cũng đã hiểu: phàm cơn nghị-luận cùng giao tiếp với người trong xã-hội chẳng nên xưng mình là người tuổi tác.

Già vẫn biết tuổi đã cao, tài đã lực, không biết chữ tây chữ u gì hết, chỉ lập bập ba tiếng bồi vậy thôi, nhưng chẳng dám nằm co đó mà nhìn ba sợi tóc bạc còi xương với chư quân rằng ngô-lão mà phụ cái sông thừa nầy cho mục cho rệp vậy dư?

Liên trướng phúng điếu cải lương

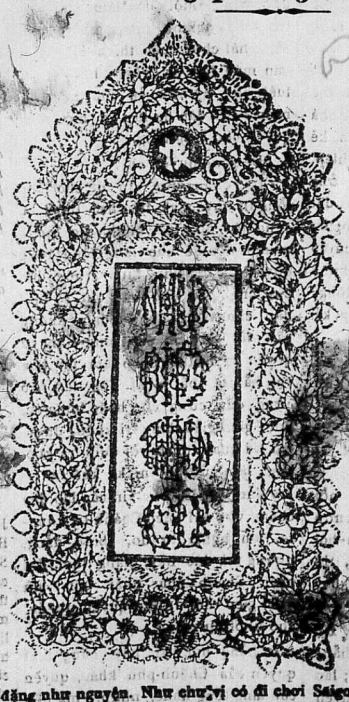

Bay lâu người Annam thường dùng liễn đối của China mà đi điếu phúng tuy nhiều sắc huê hòe không đúng kiểu, nhưng vì có chút tình thân ái tràng nhã trong mấy câu chữ, nên không bỏ được.

Đến nay tiệm bà Harel ở đường Catinat, môn bài 75 có bán đủ kiểu tràng hoa theo cách phương tây, có danh tiếng bấy lâu nay, mà nầy lại dùng tràng hoa ấy mà phụ thêm chữ nho hay là chữ quốc-ngữ xem rất phải cách. Đã trách khéo cái hoa-hòe vô lý của kiểu China, mà lại gửi đặng mấy hàng chữ thâm ý của phong lưu nhã Nam ta.

Thấy một sự tân chế rất hiệp thời nghi, nên bổn quán kính xin bổ cáo cho đồng nhơn rõ biết.

Hãng bà Harel lại có cậy đặng một người danh sĩ viết, các câu hoặc là bàn phụng, hoặc là câu đối điếu tang, rất hiệp theo tình cảnh mỗi người.

Vậy kìa chư vị ai có muốn mua hài gởi thơ mà nói hết ý tứ của mình muốn dùng câu chữ làm sao, thì đều sẽ đặng như nguyện. Như chư vị có đi chơi Saigon, xin ghé tại nhà bà Harel, môn bài 75 đường Catinat, mà xem thì tường tất.

Ở đây bổn-quán có ấn hành cái kiểu thức cho khán-quan rõ thấy. Xung quanh thì bông như tràng hoa tây, còn ở giữa thì lại có bốn chữ « *Nhứt vật thiên cổ* ».

HỠI NGƯỜI ANNAM

Chớ nên lộn thuốc của Ngoại-quốc với thuốc **Xứ Algérie** là Thuộc-địa Langsa. Hễ biết lựa **thuốc rời** và **thuốc điếu trái đất** ở xứ Algérie mà hút, thì tức là dùng đồ **thổ sãng Algérie quả thiệt là đồ thổ sãng Đại-pháp** và chẳng có thứ thuốc nào ngon bằng

Hãy nên hút **thuốc hiệu TRÁI-ĐẤT**

Bởi muốn biết trình-độ dân ta buổi nầy, nên thường hay lọ mọ bắt trẻ nhỏ xẩn bẩn dưới gồi đọc ba cái báo quốc-ngữ nghe chơi. Thoảng sớm mai nghe được những lời nghị-luận cao-thượng của chư quân rồi, chiều chết cũng vui dạ lắm!

Từ ngày nghe được ngôn luận của chư quân, già chưa mảng được cái trình-độ của quốc-dân thơm tho thế nào, mà đã rờ được cái mùi văn ngôn luận của chư quân đã nồng-nà lỗ tai, khét nghẹt lỗ mũi đi rồi. Cao-thượng thay, hay là đê-tiện thay! Không lẽ việc ở ý tưởng, phát ra lời nói, đem ra ngòi bút của chư quân, mà chư quân không hiểu. Dường ấy làm cho già bắt lo cho quốc văn của ta ngày sau mọc ra một cái lối văn cùng quàng vậy vậy. Nên già lật đật đọc cho trẻ viết một bài: «*Bàn một lối văn của nhà soạn báo*» gởi ăn hành vào tờ L. T. T. V. số 746 ngày 24 Mars nầy, cầu may chư quân được mảnh tình lại bỏ cái lối nghị luận xung đột vô lẻ ấy đi, dầu có bài bát nhau, cũng phải lấy chân-lý mà luận, cho thiên-hạ soi chung đừng có đem ô-ngôn trược-từ bài bát nhau giữa trường báo vậy, ngõ đặng bồi bổ lấy nền quốc-văn ta về sau ấy là hạnh phúc cho lê-nghi ta đó.

Lại thấy có người có tánh *dất nhứt nhựt, quá nhứt nhựt* không phòng hậu lai. Đã lãnh phần ngôn luận ở báo-chương, thế tất phải ngày đêm chăm lo mở mang cho đoàn hậu tấn, trường chưa rồi rành với cái ngòi bút chăm qui thế sự; có dư công đâu mà ra tranh chức.

Đại phàm cách ngôn luận của nhà báo-chương, quí tại văn lý được thanh nhã có thứ lớp, chớ lạc lối của nhà văn, một tiếng khen, một tiếng chê, phải cho được nghiêm chánh, chẳng nên vì ý riêng, hiềm riêng của mình mà khích bát người. Dường ấy mới gọi là nhà làm văn nhà kỷ-sự. Nếu không giữ cách lịch sự, thì ai còn nghị luận làm gì.

Từ rày già cũng an chi

Một ông lão.

Thơ tín

Cholon, le 26 Mars 1920.

Monsieur Nguyễn-văn-Neo, mécanicien local et chauffeur d'automobile à l'école des mécaniciens Saigon détaché au service de la Sûreté de Cholon.

à Monsieur le Directeur du journal de Luc-Tinh-Tân-Văn à Saigon.

Monsieur le Directeur,

Kính thăm ông chơ đặng bình an quí thể sau đây tôi cuối xin ông làm ơn ẩn hành dùm mấy lời tôi xin sau đây trong tờ nhựt báo cho Lục-Châu hay như vầy:

Mấy anh xe muối và mấy anh xe kiến, xe kéo mỗi khi đi ngan qua đường thì phải dừng chơn chầm chậm rồi sẽ qua, chớ đừng đua với xe hơi như xe 643 và 427, bữa 24 Mars rồi, tại đường Cây-mai, chạy đua với xe hơi tôi mà không lại, vì xe hơi chạy mau quá, may không sự rủi ro cáng chết người trên xe. Mà mỗi khi xe hơi có đụng xe kéo thì xe hơi lỗi, chớ xe kéo có lỗi đâu, nên mấy người đi xe kéo họ tưởng xe hơi chạy như xe bò chớ không dè xe chạy mau hơn xe kiến. Xe hơi có giây dạy cách chạy thì nên biết lỗi phải, chớ xe kéo hay liều mạng chạy chớ không biết lỗi phải đâu, chừng đụng mới hay là lỗi. Mà mỗi khi đụng thì xe hơi nặng chớ xe kéo thì nhẹ hơn xe hơi, mà mấy ông đi xe quyết làm cho lật xe hơi, (sao mà lật cho nổi mà lật). Như tôi tưởng chắt theo ý tôi thì xe hơi đụng xe kéo nhiều khi nữa thì có một ngày kia xin quan trên dạy luật dùng 25 tuổi mới đặng kéo xe và đi xe và phải thi cách chạy của luật quan trên dạy, cũng như xe hơi. Vì khi lỗi thì xe hơi bị phạt, còn xe kéo lỗi mà không thể nói đặng, vì không ai cho luật dạy cách chạy: như khi chạy giữa đường rồi muốn day qua day lại cũng không ai nói lỗi, còn xe hơi thì chạy cũng có luật đậu cũng có luật. Nên xe hơi đụng họ luôn luôn là vì xe ấy muốn chạy đua chơi mới là ngộ cho chớ.

Mấy lời quê kịch trên đây là muốn cho có ích lợi chung trước là cho khỏi rầy rà sau xe hơi, xe kiến, xe muối, xe kéo cứ coi theo cách mà chạy.

Tôi xin ông ẩn hành bài nầy vô nhựt báo của ông thì tôi cám ơn vô cùng.

Nay kính,

NEO.

Sách mới

Hai cuốn Bài ca GIANG-NAM PHỤNG-CẦU và ĂN-TÌNH chư vị hay ca xướng đều lấy làm thích. Cuốn nhì (*cuốn tiếp*) nay in mới rồi. Trong ấy có nhiều bài hay rút, xin khán quan ghé mắt.

Các nhà bán sách Saigon và Lục-châu đều có bán.

VIỆC MỚI TRONG NƯỚC

(Nouvelles du pays)

GIÁ BẠC VÀ GIÁ LÚA

Giá bạc kho nhà-nước . . 15 f. 00

Giá lúa, tạ 100 kil. chở tới nhà máy (Cholon (bao trả lại) · 8$00 tới 8$70.

NAM-KỲ

(Cochinchine)

Saigon

Chết chìm

Một chiếc tàu đậu sông Saigon ngang trại Thủy-Binh, bữa 24 Mars, lối 3 giờ chiều, một người mạch-lò Tây ra đứng bô tàu rủi té xuống sông nhằm chỗ nước chảy mạnh trôi rồi chìm mất, cứu không kịp.

Xe máy

Nguyễn-văn-Lương là người nầu ăn cho ông C.... ở đường Chasseloup Laubat cỡi xe máy ra chợ mua đồ về nầu. Đựng xe ở gần đó, mắc lo mua lăn xăn quên coi chừng bị kẻ gian nhảy lên xe đạp mất. — Kiểm.

Gian hùng quá

Sở Tuần-thành quận thứ nhứt đã làm « ăn-kết » vụ quan Quản-lý sở giấy thép thưa về một cái mandat giả 50$00. Mandat ấy để tên Lê-văn-Qui là học trò trường Richaud. Trò nầy 18 tuổi đã bị bắt giải Tòa rồi còn người làm mandat ấy chắc là một thầy thông giấy thép mà chưa biết thầy nào.

Nhớ lại năm trước cũng một thầy thông giấy thép ta rập với Nguyễn-thị-Huê làm mandat giả cho thị-Huê lãnh bạc sở giấy thép mà xài, cả hai đều bị án tù. Thầy vậy mà chẳng thất kinh nay tới phiên thầy nào nữa đây thiệt là gian hùng quá đỗi.

Bắt đặng quân ăn cướp

Hồi 1 giờ rưỡi khuya đêm 24 rạng mặt 25 Mars quan Tuần-thành Cholon đánh giây thép nói cho quan Tuần-thành Saigon xin lính phụ bắt ăn cướp trú tại nhà lá kia cất tại ranh Saigon-Cholon, gần đường F. Drouhet. Quan tuần-thành Saigon liền sai hai người biện Tây và hai người lính Annam hiệp với lính Cholon bắt đặng sáu tên ăn cướp có cầm chìa dao.

Mấy ngày rày nhiều người ban đêm ở Saigon đi Cholon cùng ở Cholon đi Saigon, bị quân ấy đón đường đánh đập mà cướp giựt đồ. Nay bắt đặng bọn nầy, nhiều một muối, ấy là công lao của sở tuần-thành đó.

Ăn cắp bạc

Thím Nguyễn-thị-Lang, bán gạo tại chợ Tân-định lại bót thưa rằng Nguyễn-thị-Dụng kêu thị-Tư, 24 tuổi, ở Phú-Thọ (Giadinh) ăn cắp gần 20$00 của thím đút dưới chiếu chỗ thím ngồi bán. Song đòi thị-Dụng tra hỏi không bằng cớ chi nên ông Cò tha thị-Dụng. Tha mà ông Cò lén cho một người lính nom theo thị-Dụng, đi tới Chợ-mới Saigon, bắt đặng Lê-thị-Huê 20 tuổi là em thị-Dụng, đương trao cho thị-Dụng 16$70. (Ấy là bạc thị-Dụng ăn cắp trao cho thị-Huê rồi hẹn bỏ đến đây mà đưa lại.) Hai chị em đều bị giải Tòa còn bạc thì nhập kho phòng quan Lục Sự, chờ thị-Lang đến lãnh.

Thị-Dụng thiệt cũng là lanh, lấy bạc rồi trao cho người khác thì ai làm chi ai được, nhưng mà gặp ông Cò lanh hơn nữa nên chạy không khỏi.

Cholon

Chết trôi

Mới vớt thấy tên khách Quảng-đông Lý-Hoàn, 20 tuổi, bài chỉ số 65875, trôi trong rạch Xóm-củi. Chờ lại nhà xác quan thầy khán thấy không thương tích, cho là rủi té xuống nước, ngột mà chết. — Chôn.

Ai thấy chỉ dùm

Cô Trần-thị-Được, 21 tuổi, ở đường Thuận-kiều, cớ rằng cháu cô là Trần-văn-Lược, 6 tuổi, hôm 25 mars lối 10 giờ bỏ nhà cô mà đi mất, bộ đi lạt. Ai thấy chỉ dùm cô sẽ đền ơn. Thằng ấy cao sáu tất rưỡi, ốm, mặt tròn, nước da bánh ích ngọt, tóc hớt cụt, mặt áo quần vải trắng có sọc đen.

Xe-hơi

Xe-hơi số 369-C, chauffeur là Tang-văn-Cương, 29 tuổi, ở nhà chủ nó, đường Charles Thomson, số 46 và xe-hơi số 834.-C, Ng-văn-Giàu, 35 tuổi, cầm bánh, (xe nầy của nhà máy Ngy-Chéong-Seng), hai xe gặp nhau bắt sua một cái rất mạnh tại ngã tư đường Jaccaréo và đường Thủy-binh, chỗ ga xe lửa. Xe số 369 thì bể đèn phía tay mặt, còn xe kia thì hư vè và bàn đạp phía trái.

Giadinh

Ăn cướp

Đêm 23 rạng mặt 24 Mars, lối 12 giờ, một đảng ăn cướp 6, 7 đứa đánh nhà ông Cỏ Ng.-văn-Thích ở làng Đông-phú, tổng An-bình. Ăn cướp tới nhà đốt ba cây đèn sáo, tên Một là đứa ở của ông Cỏ, thấy sáng không biết chuyện chi, mở cửa ra coi, bị ăn cướp đánh lỗ đầu, rồi ào vô nhà đứa thì bắt vợ chồng ông Cỏ, đứa thì bửa tủ đứng, cạy bản lề rương, lấy bạc vàng áo quần và đồ đạt gần hai ngàn đồng. Có một tên ăn cướp bị đứt tay bay là thương tích chi không biết mà vấy máu nơi áo trắng của ông Cỏ rồi bỏ lại đó chớ không lấy.

Tài gia khai biết mặt tên bộ Đạt ở làng Tân-lập, lại nói rằng cách ba ngày trước tên ấy có đến nhà ông mà giả mua cau cây đặng dọ. Ông lại nghi cho tên Thuộc chỉ đường cho ăn cướp vì tên

Tôi chỉ dùng có một thứ giấy NIL mà thôi, giấy nầy là thứ giấy vấn thuốc điếu. Tôi như của một mình hãng **Denis Frères** đã tự khắp cả Đông-Dương.

PHẢI SỢ THUỐC

« Nam-Hông-Tế » giả

Nếu muốn khỏi bị lầm nhầm thuốc « Nam-Hông-Tế » giả thì xin viết thơ mà hỏi của

Madame HIỀN, chez M. J. THANH *Ecole des Mécaniciens.* SAIGON-

Hay là đến nhà môn bài 68 đường *Đỗ-hữu-Vị* prolongée ngả đi ra Chợ-mới Saigon, (đường *Đỗ-hữu-Vị* là đường đi ngang trước Ecole des Mécaniciens tục kêu là Trường-máy).

nầy ở gần mà không tiếp cứu và khi ông đóng tủ đứng có nhiều chỗ kín thì tên Thuộc thấy hiểu rõ hết.

Longxuyên

Lính giả ?

Đêm 16 rạng mặt 17 Mars, tại làng Bình-Ninh, tổng An-phú (Lâpvò), có một người mặt áo nỉ, mang lon vàng, xưng mình là Đội, và hai người bận đồ kaki, nói một người cai, một người bếp, đi với bốn tên mặt đồ thường, đến nhà thị-Đề. Đội và Cai có mang mỗi người một cây súng, có đưa cho thị-Đề và Chánh-bái-Nhiên coi bốn cái bỉ rồi nói rằng tên Bùi-văn-Giải là kẻ mới bị bắt còn đương giam cầm vì tội ăn trộm, khai nó bán đồ của nó trộm, nào là áo-quần, nữ-trang, lư, chưn đèn, liền, biển, vân vân, cho thị-Đề và Chánh-bái-Nhiên và có gởi cho hai người nầy một cây súng sáu. Vì vậy nên quan trên sai lính đến xét nhà. Thầy Đội (giả) biểu Chánh-bái-Nhiên theo mà chứng xét, còn thị-Đề thì phải cầm đèn dắc đi chỉ đồ. Xét gặp món nào bọn ấy lấy hết món nấy, nào là quần dài áo rộng, đồ hàng đồ lụa, nữ trang gì cũng lấy hết, cho đến đồi xét trong mình vợ Chánh-bái-Nhiên có một cái giầy 100$00 cũng lấy, nói rằng lấy cho tên Giải nhìn, nếu ai chống cự thì bị đánh. Lấy hết thảy tính có gần ba trăm rưỡi đồng. Lấy rồi ra đi biểu thị-Đề đi theo được một đỗi chừng 200 thước, bọn ấy mới nói mình là ăn cướp chớ chẳng phải lính, rồi rủ nhau chạy bết. Chừng ấy thị-Đề mới la làng lên, đánh mõ om sòm. Thầy đội đồn và hương quản với dân đến lấy khai báo nội vụ giải Tòa.

Có tên Nguyễn-văn-Hoài khai rằng trong bọn ăn cướp nó nhìn mặt đặng tên Sang là dân làng Định-Yên. Thầy đội (đội thiệt đa) bắt nó mà tra thì nó chối dải, lại nói không biết đội cai nào hết.

Rượu chác hảo hạng của AUGUSTE MATTEI làm tại bên sứ Corse, đã ngon vô song mà lại ngọt ngào cùng.

Ai muốn thì phải hỏi cho đặng tên AUGUSTE MATTEI.

Rượu nầy có nội Đông-dương chỉ có một mối tại hãng Denis frères *trử mà thôi.*

Kẻ cắp gặp ông già

Lối An-Hòa, An-cựu, có nhiều bọn ăn cắp đã nhiều phen mưu nọ kế kia để lừa gạt những người ở các nơi nhà quê đến đó. Chúng nó thường sai những đứa trong bọn nó làm cách thật-thà đem cái khăn hoặc cái áo đi cầu người ta mà bán rất rẻ. Ai thấy rẻ cũng muốn mua, nhưng mua xong, hễ đứa bán đi xa rồi, thì trong bọn nó có đứa đến đòi đồ lại giả đò nói rằng đồ nó bị ăn cắp, nay nhìn được đây, thì lấy lại. Chúng nó ỷ tài miệng lưỡi không ai nói lại, cho nên nhiều khi phải thua mưu chúng nó luôn.

Mới đây gạo kém các miền nhà quê tới Huế mua bán đông, thì lường gạt ấy lại xảy ra nhiều.

Thấy việc sau nầy mà nhớ đến việc đời xưa: Có một ông già ở nhà quê lên phố, áo khăn đều tử-tế, duy có cái quần đã đen lại cũ. Thằng bợm lường chạy đến bom-hót bán cho ông một cái quần nhiều mới, một đồng; ông tuy già mà vẫn rành, ông biết ý, bèn biểu thằng bợm theo lên đến nơi cầu Trường-Tiền, ông đưa ra một đồng bạc lấy cái quần. Thằng bợm mới sắp lưng đi, thì ông liền cởi tuột cái quần mặc trong mình ra, ném tuốt xuống sông, rồi mặc cái quần nhiều mới vô, đi xênh-xang tự-đắc. Đi được một khoảng thì một thằng bợm khác đã đuổi theo sau kêu ông lại rồi lên tay múa ngón mà dọa ông và cố đòi cái quần lại.

Ông cười mà đáp rằng: « Thằng nầy mi nói lạ quá! có lẽ nào tau lại ở lỗ ở-truồng từ nhà quê tau tới đây mới mua được quần mi mà bận hay sao ? » Thằng bợm không nghe, cố đòi cho được cái quần, ông giận quá bèn la lớn rằng: « Nếu tau mua cái quần của mi thì phải có cái quần cũ của tau dư ra chớ! Rửa thì quần cũ của tau ở đâu ? Mi muốn tử-tế thì đi đi, không thì tau kêu bô-lít liền. » Nói xong, ông liền kêu bô-lít. Thằng bợm biết mình thua trí ông già, và thấy bô-lít đã gần đến nên thối đành chịu mất cái quần, mà lẻi đi một nước.

Ấy là điểm mắc điểm đó.

Văn Uyển

(*Variété littéraire*)

Thai số 5.

Con chim mình xanh mạnh, nó đậu cây cha nhãn, tôi vác miễng sành tôi liện chết dãy, tôi làm bảy mâm dưng ông ăn, ông hỏi chim gì, tôi nói chim ma nhanh nhanh, nó đậu cây chanh.....

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Xuất thú.

Nhà bị bảo

(*Bài nầy có ý nói khi đã bị giáng chức rồi được khai phục lại*)

Chẳng đi mà hết, sập còn lưa,
Ngó bộ oam oam dễ ghét chưa;
Xiêu cột vì đường răn lúc lắc,
Chồi đầu chẳng khắc bợm say sưa;
Bốn bề vách đất lung tung đổ,
Chín lỗ ơn trời lòng bòng mưa;
Thôi sống mặt công. hè dựng lại,
Ai ngờ dựng lại vững hơn xưa.

Thơ gởi cho một ông thầy dạy học ở nhà quê

(*Bài nầy có câu mỗi chữ mỗi nghĩa*)

Thiếu thạ thương con phải chuộng thầy,
Nâu ba trò trẻ đủ vui thay;
Chi chương, giả vậy, tùy theo buổi,
Hư ru có, vô không miễn khỏi ngày.

Ăn trộm nốc (đò)

Đêm khuya dò dắt khéo khen tài,
Lấy nốc nào hề nói với ai;
Mũi nhỏ sào lên không động nước,
Lái gay chèo lại chẳng kêu quai;
Tôi trời một mặt phăng phăng tới,
Xuôi gió hai tay lạu lạu hoài;
Trước ngờ khuấy chơi sau khuấy thiệt,
Cho người tiếc của kiếm mà chơi.

Ăn cỗ đi trước, lội nước đi sau

Người khôn nước bước có lâm đâu,
Tính chuyện ra đi dặn trước sau:
Đánh chén mau chân khi dọn cỗ,
Độc đoàn nôi gót lúc qua bầu;
Chăm lửa miếng tốt lừa nơi cạn,
Tránh khỏi đó thui khỏi lỏ sâu;
Hai việc hai đường dường có khác,
Mà trong ý tứ cũng như nhau.

Sáng trăng trải chiếu hai hàng, bên anh đọc sách bên nàng quây tơ.

Đêm khuya nhiều thú ngó bằng xăng,
Sách nọ tơ kia đọi bóng trăng;
Trời đất phân minh đôi giấy trái,
Gái trai nghề nghiệp một sân dăng;
Quyển vàng chỉ đỏ xây con Tạo,
Lá thắm ngành đơn có chị Hằng;
Đôi lứa lại vừa khuôn phép cả,
Tơ duyên đành để hội nầy chăng?

Bói rẻ hơn ngồi không

Đã có lòng thành mầy cũng xong,
Bói cho thời bói kẻo ngồi không;
Quẻ tiền ít ỏi vui còn có,
Hào bạc bao lăm đợi mất công;
Mượn vỏ rùa meo mà dụng đủ,
Đề hòm mang mốc bới làm nong;
Ngồi mà tính thiệt so hơn lại,
Đáo để như vầy phải chịu ông.

Ai đòn chợ ế thì đi
Ai đòn chợ đắt mẹ mỵ ở nhà

(*Họa nguyên vận*)

Chợ trưa mặc chợ trẻ đừng lo,
Đi đứng nên chăng để mẹ dò;
Lắng ít người mua rồi sẽ tới,
Nghe nhiều kẻ bán hẵy khoan thò;
Hàng năm cắt rứa lời hơn bậu,
Gánh chạy thêm chi thói các o;
Ví chẳng nhằm em xem chợ đã,
Lao xao ai biết giá nầy cho.

« Xuân Thành trích cẩm »

(Huế).

Tỏ nghĩa đồng hương

Hôm ngày mồng 4 tháng 2 Annam 1920. M. *Võ-văn-Nhi, Nguyễn-tử-Thức,* nghe tin lịnh-đường của M. *Kỵ* đang làm việc tại phòng thương-chánh (Saigon) từ trần tại (Gocong) mới bàn nghị cùng hội, sắm sanh lễ điếu tang, 6 giờ chiều thuê ô-tô từ Saigon xuống Gocong, trước tỏ nghĩa đồng-hương, sau phân ưu cùng bạn đồng hội.

Bản báo kính ngợi M. *Võ-văn-Nhi* Phó chủ-hội *Gocong tương tế hội,* rất có công điều đình nghĩa chung cho hội.

L. T. T. V.

« Máy xay lúa »

Muốn hỏi cách thức và giá cả *thì do nơi hãng*

Denis Frères ở Saigon, đường Catinat số 4.

Xin đến xem máy ráp sẵn rồi.

Hướng truyền

Hue

Vì đói mà bỏ chạp

Các năm trước, mỗi khi đến tháng chạp thời trên núi non, các miền sâm-phần không ngày nào là không có người đi chạp mãi cho đến tháng giêng cũng cứ tiếp-tục về sự ấy, qua tết là thanh-minh mới thôi. Những người thực nghèo cũng nhờ sự chạp đầy ấy mà có công việc đủ nơ ăn.

Năm nay, nhân sự đói kém mà lắm nhà bỏ phế, không đi đến nơi mồ mả ông bà, hóa ra những người nghèo khổ vì đó mà cũng mất hết một phần công việc trong nghề ăn làm vậy.

Tourane

Đã có gạo mới

Tuy rằng đến giờ tưởng không gì cần kíp cho bằng gạo, đi đâu cũng nghe nói chuyện gạo, hạng người nào cũng phải lo đến gạo; đương khi lo quanh lo quẩn, chạy ngược chạy xuôi như vậy, không ngờ ngày tháng cũng như thoi, ngảnh lại ngảnh đi thấy ngoài đồng đã lác đác có nơi lúa chín, ngoài biển đã lúc túc có

Người-Annam-ta

Nên hút thuốc lá hiệu « CON GÀ »
Vì thuốc trồng tại trong xứ ta,
Vì thuốc thơm thơi hơn hết,
Vì chế tạo theo phép vệ-sanh,
Vì bán giá rẻ hơn thứ khác.

Nên bỏ các thứ thuốc ngoại quốc,
Mà hút thuốc lá hiệu « CON GÀ ».

Bán tại Đông-pháp Yên-thảo Công-ty ở Hànội,
Công-ty tửu thuế của ông Fontaine tại Saigon
và các nơi tạp hóa đều có bán.

thuyền gạo ở xứ xa trở về. Thôi còn có gì vui mừng hơn nữa! may phước quá, chưa đến nỗi xương mòn da mỏng, mà trời đã ban ơn xuống phước cho được hưởng sự rẻ gạo hơn cơm,

Cái hạng gạo trắng mà hôm mồng 5 tết 1$80 một ang đó, thì bây giờ đã hạ lần lần xuống đến dưới 0$80, gạo đó thì đã sụt xuống dưới 0$60 rồi; còn khoai bắp cũng đã nhiều, dân sự lấy làm vui vẻ lắm.

Có thể chớ, ai đâu đã 5, 7 tháng nay mà gạo cứ một mực cao lên, cao đến cùng cực, làm cho những nhà bình thường có đặng bao nhiêu cũng không đủ trút vô nồi, còn những nhà nghèo khó, thì đến nỗi cùng vô sở xuất, phải đâm ra ăn mày ăn xin, lìa cả thân thích, bỏ cả quê hương, vong gia thất thổ để chạy cho ra ăn mà không nổi như vậy, trông tình cảnh khổ não biết bao.

Tuy vậy, mà gạo cơm đã có thể trông mong rồi, lại còn một nỗi bạc hạ nữa chưa biết đến bao giờ cho được bình giá để cho dân nhờ, Nẻo hiện nay sự đổi chác mua bán mỗi ngày mỗi thêm khó khăn ra, e bất tiện lắm.

Ước ao rằng cái sự buôn bạc ấy sẽ mau mau trừ tiệt đi, cho dân sự khỏi chịu thiệt thòi thì thậc là may lắm vậy.

Đông-Pháp báo tín

Tourane

Một ngày bốn đám ma.

Ngày Lễ-bái 21 Mars, tình cờ mà trong thành phố có đến bốn cái đám ma!

Kể theo diện tích như diện tích thành phố nầy, lại đương buổi bình an hòa thuận, mà trong một ngày bong có bốn tin buồn, thì cũng đã cho là lạ, huống chi trong bốn việc lại có nhiều điều nên nhớ nên ghi, vậy tưởng nêu có thuật lại mấy lời sau đây, chắc cũng không phải là vô ích:

∴

Một đám bà thân sanh ông phán làm Tòa Điện-báo kia, rất nên trọng thể, người ta đi đưa thật là đông.

Bà cụ năm nay hưởng thọ ngoại bát tuần, con cháu đông đúc, gia thế giàu sang, quả là phước, lộc, thọ tam đa, ít nhà sánh kịp.

∴

Một đám đứa trẻ con nên 7, con ông phán kia làm việc Hỏa-xa, rủi bị lỗi lầm, nghĩ đến mà ghê thay cho sự ăn uống hằng ngày vậy! Trong nhà ông hôm ấy có mua thịt « Vích », (Vích một loại với đồi-mồi ở biển). Thịt ấy người ta vẫn thường ăn, ngon béo chẳng khác gì rùa. trạnh, ba-ba vậy; nhưng mà không rõ cái thịt, lòng và trứng con vích ở nhà ông mua hôm ấy đó, hoặc là khi nó mổ xẻ dưới bãi biển, có để vậy và nhầm máu-me, nhớt nhao gì rần đến, hay là chính con vích ấy có ăn nhầm đến chăng, mà ăn vô bụng thì nó bắt người ta hóa ra ngây dại, sững sờ, mê-mẩn, ngồi đâu ngủ đó; rồi lại thổ tả, trong họng khạc ra máu, hai con mắt lừ-đừ, buồn ngủ quá, không sao nhịn đặng.

Cả nhà đều đau một chứng giống nhau cả, người nặng kẻ nhẹ, chỉ có đứa trẻ ấy ngủ ngon giấc quá, không tài nào thức dậy nổi, phải đành chịu ngủ luôn. Còn toàn gia đại tiểu, cứ ngất ngơ luôn cho đến mấy ngày, tuy có đem đến nhà thương giải độc, mà bởi để chậm trễ quá, cho nên không bớt dứt đặng.

Ai thấy cũng lo sợ cho tánh mạng nhà ấy lắm,

∴

Một đám nữa, trong nhà toàn thị người Trung-hoa, mà ngoài cửa lại có một người đàn bà Annam chạy đến gieo mình vật vả khóc than một cách rất bi thảm, ra bộ nghĩa trọng tình thâm, khiến cho khách qua đường đều phải động lòng rơi lụy.

Người đàn bà ấy là ai, khuyên chị em hãy lẳng lặng mà nghe cho kỹ, rồi từ rày về sau có con cứ đem gả cho chệc nghé! Người ấy tự khi Châu-Trần hai họ. Hồ-Việt một nhà, đã từng ngày lụn tháng qua, sanh năm đẻ bảy. Tuy nghĩa tào-khang bất khả hạ đàng, mà quyến huynh trưởng muôn phần ly nam bắc, lại thêm anh em chúng bạn, xui giục gièm pha, làm cho chú phải bỏ thím để về Tàu cưới xẩm. Thím chẳng biết kêu nài thưa kiện cùng ai, đành chịu có con để cho chúng hành hạ, có chồng mang nỗi đắng cay; Sau đến nỗi cùng vô sở xuất, thím mới phải đem mảnh thân tàn bại nương nhờ bên gối bạn đồng-bang.

Đến nay đã được mấy năm tròn, nghe tin chú bệnh tình nguy cấp, thím không nỡ làm ngơ; lại may gặp được phu-quân cũng người đại lượng, cho thím trở về lo lắng thuốc thang cho trọn đạo phu thê, trọn tình sanh tử.

Thím thiệt hết lòng, hết sức, chăm nom, săn sóc, nào quản chi đến ngủ đến ăn. Hôm ấy thím tạm về thăm nhà một bữa, vừa nghe tin chú lâm nguy, thím vội và chạy đến thì ra chú đã giã từ nam địa mà qui mộng bắc thiên rồi.

Than ôi! Ăn ở như thím cũng khá khen rằng trọn đạo thì chung, còn ăn ở như chú cũng khá trách rằng bạc tình phụ phụ lắm vậy.

∴

Một đám nữa, là người cực khổ nằm chết dựa bên đường mương ở trước nhà thương.

Người đã từ trần một cách thảm đạm thê lương như thế thì may ra nhờ được một manh chiếu đùm xương trắng, vải lát cuốc đắp mồ xanh, cũng đã may phước lắm rồi, ngờ đâu lại gặp được thầy cũ nhớ tình trò xưa, không nỡ để mồ kia vô chủ, mới ra ơn tế độ, đắp điếm cho người tử sanh. Người ấy nguyên khi trước làm công ở đường xe lửa Tourane–Faifoo, tự khi đường ấy hủy phá rồi, thì anh ta vô kế sanh nhai, rủi bị năm gạo kém cơm thưa, lại trong mình đau yếu, may có M. Lê-văn-Tiến, (người Saigon) là ông Xếp cả ở Đề-bô An-hải (đường Faifoo) tư trợ cho đã mấy lâu nay, bây giờ bệnh cố thân vong, thì bà Xếp Đề-bô, lại chăm lo tống táng cho rất là tử tế phân minh.

Trong bốn việc nầy, tưởng một là đáng quí trọng; hai là nên cẩn thận; ba là đáng thương xót; bốn là đáng ngợi khen; mà cái ngày hôm ấy cũng nên kỷ niệm vậy.

Khi nào có việc chi hỉ hạ muốn đãi đằng quan-khách mà chẳng dùng rượu Sâm-banh (Champagne) hiệu:

Tisane Marquis de Bergey

Thứ vừa

Thì làm sao mà cho phỉ tình vui vẻ đặng

Rượu nầy có một minh hảng Denis frères *trư mà thôi.*

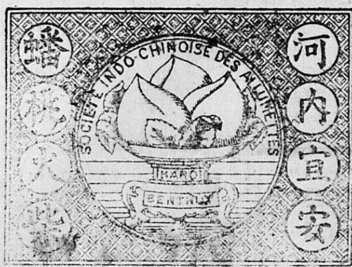

một minh hảng Denis-frères đại-lý cả Đông dương thứ hộp quẹt nầy.

Hộp quẹt nầy khắp nơi đặng phép bán lẻ một su nhỏ một hộp mà thôi.

N° (17) FEUILLETON DU 31 MARS 1920

ROMAN

OAN KIA THEO MÃI

BA MƯƠI HAI ĐÊM

HỒ-CẢNH-TIẾN *tự thuật*

Đêm thứ tư (*tiếp theo*)

« Lê-quí-hữu nghĩ coi tình nghĩa nào bằng tình nghĩa vợ chồng tôi, từ khi mới hiệp nhau. Quen thuộc nết nhau rồi, tình càng dan-díu. Đã vậy lại còn thêm đặng chút con, chẳng khác nào vôi muôi chi chi, thêm vào đây cho tình càng nồng nghĩa càng thêm mặng. Tưởng chắc tóc tơ nầy buộc trói lấy nhau, dầu gặp cơn lên thác xuống gành, cùng là phải lúc vào sanh ra tử đi nữa, cũng không rời nhau có đâu đến đổi như ngày nay, cắn răn chịu cam lòng, chữ đồng bẻ gảy. Nếu tôi phụ nghĩa tóc tơ, bứt tình máu thịt đặng, là tại sự hổ ngươi thâm, giận hờn câm, nó làm cho tôi ám-ức tức tối quá sức, nó mạnh mẽ phi thường, mạnh cho đến đổi khỏa lấp nổi cái bể ái đương tràng, lại khiến cho tôi trộm xét nước sông khó rửa nhơ, cơn nhắm mắt ắt cũng ngậm hờn nơi chín suối, Bị xét vậy đó mà tôi câm giận hoài, chẳng còn nghĩ tới nghĩa trọng tình thâm chi cả. Bởi cớ, vợ con tôi chia cách tôi rồi, tôi trở về như thường không chút nào buồn, thảm, vì mỗi khi tôi nhớ đến nó nư giận lại lừng lên, làm hình như, trong lúc cái lòng giận nó xô đẩy cái dạ thương, có tiếng ép rầy tôi: « Nó đã chẳng nghĩ tình, đành đem danh giá mi mà lấp chôn nơi bùng lầm, mi nhẫn còn thương tưởng đến nó chi nữa. Nó là oan gia của mi đó! Còn thằng con của mi nó là nợ chớ chẳng phải con, nếu vì nó mà mi phải còn dung dưỡng mối oan gia, thì sự nhục-nhả của mi hãy còn nhiều ngày, chưa biết đến đâu mới hết! »

« Nghe lọt, tôi hết thương và hết nhớ, mỗi bữa cứ lệ đi làm việc về nghỉ an, nếu có một đôi phúc rảnh, nằm hút thuốc phì phà, ngó theo vắng khói mà tính việc tương lai, hoặc xét sự thất hi vọng.

« Từ đây Hai-châu tỏ lòng niềm nở với tôi vô cùng, lại coi ý chăm lo săng-sóc tôi nhiều lắm. Nhắc lại khi đưa vợ con tôi về rồi, mỗi bữa, tùy tiện, tôi đi làm việc về ghé quán ăn quấy quá. Hai-Châu phàn nàn với tôi về việc cơm nước nhiều lần, theo ép tôi về nhà ăn, mà ép hoài không đặng. Nàng mới khuyên chồng nàng ép tôi, kím những lời hay tỏ nghĩa anh em mà nài-nỉ. Cầm lòng không đậu, tôi phải vâng; về nhà ăn, Hai-châu săng sóc từ miếng ăn miếng uống. Tuy vậy mà tôi chẳng nghĩ chi ngoài lẽ Hai-châu thấy tôi một mình, vì tình anh em mà lo lắng giùm, dầu rằng Hai-Châu ngoại ý và Hai-Châu niềm nở với tôi bao nhiêu, tôi lại càng đau đớn bấy nhiêu, vì hễ thấy mặt Hai-Châu, thì tôi chạnh nhớ chuyện khôn nọ với tiếng nhơ kia, tôi mắc cở thẹn cha chả! Vì vậy mà mỗi bữa về cơm nước rồi, tôi mau đi nghỉ đặng cho khỏi nghe thấy sự chi, mà, thẩm thay, Hai-Châu cứ gạo nói chuyện hoài, làm cực lòng tối quá đỗi, Sự cực lòng cực dạ nầy nó thôi thúc tôi mỗi ngày phải tính phận tôi cho an ổn. Biết tính sao bây chừ, nếu chẳng phải dọn nhà đi ở riêng như lời tôi đã hứa với vợ tôi ngày trước. Nói vậy chớ dọn đi đâu! Cái chí của tôi đã mong đi cho khuất mặt, lẽ nào còn muốn dọn nhà ở riêng. Thế nào tôi cũng phiêu lưu đất khách. Mà bỏ xứ đi đâu? Chừng nào đi? — Chưa biết! Nếu chưa biết chừng nào đi và đi đâu, thì còn ở đây nhiều ngày, nỗi đau đớn kể làm sao xiết. Thật vậy, nếu chưa đi, còn ở lại đây, một ngày đau đớn một ngày, một giờ cực lòng một giờ, một phúc xôn-xang một phúc, cho nên chẳng ngày nào, giờ nào, phúc nào mà tôi nguôi lòng tư lự.

« Lê-quí-hữu ôi, cái kiếp con người rất lạ! Lúc hư, lòng khiến bậy. trời cũng chiều cho gặp dịp dễ hư, nên đang cơn bối rối của tôi vì bỏ xứ mà đi chưa được, xảy có quan Khâm-Sứ đất Lèo tới Saigon. Ngài tỏ cùng quan đầu phòng việc của tôi, rằng ngài muốn kím một người thông-ngôn mẫn thiệp và xin quan đầu phòng của tôi chọn giùm. Quan đầu phòng của tôi hỏi lại ai muốn đi, lương bổng thêm cao lại có tiền phụ cấp, Tôi vâng chịu liền. Quan đầu phòng tôi mới tiến dẫn tôi, quan Khâm-Sứ bằng lòng, mới xin quan trên để tôi tại ngoại đặng ngài cấp-bằng vào nghạch xứ Lèo. Không đầy năm ngày, công việc xong, ngài bảo tôi sửa sang theo ngài cho kíp. Lên tới Lèo, tư bề lạ, chỉ nhờ anh em bẫn sở là người Nam-kỳ đến đó trước, nhìn tôi mà giúp đỡ tôi mọi việc. Tuy vậy mà tôi vui, vì từ đây tôi chẳng còn thấy Hai-Châu trước mắt.

« Nhắc lại, khi tôi tỏ cùng Chánh-Tâm biết việc tôi đi, Hai-Châu nghe, tỏ ý bịnh rịnh kím lời ngăn cản, song vô ích. Chừng vợ chồng đưa tôi xuống Tàu, Hai-Châu còn lưu tình, chúc cho tôi đường hoạn êm chơn, rồi cũng có ngày tề-ngộ. Chưa phải hết, Hai-Châu nhẫn còn đem muôi mà xoát lòng tôi, hỏi tôi sao đi chẳng để một lời gởi vợ con lại cho anh em chiếu cố. Hai-Châu nói và cười cách giả ngộ, còn tôi thì nghe qua thêm chua xót tất lòng, tôi giận, cắn môi lại mà thầm thệ rằng:

« *Ninh thọ tử bất ninh thọ nhục.* »

(*Sau sẽ tiếp theo*).

L. H. Mưu.

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây này dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-dương này

LẬP RA TỪ NĂM 1865 BỞI TRƯỚC CỦA ÔNG HOLBÉ và RENOUX

Nay ông L. SOLIRÈNE, nhứt hạng bào-chế sư, kế nghiệp

Ở Saigon, ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ. Lục-châu chư quân-tử có cần dùng thuốc tây xin hãy gởi thơ cho tiệm thuốc này mà mua, thì sẽ được vừa lòng.

Cuốn DƯỢC-TÁNH LƯỢC-BIÊN đã xuất bản rồi. Ai muốn xin thì viết thơ cho ông Solirène, ngài sẽ gởi cho không.

IMPORTATION COMMISSION

Entrepot de Cholon

71 rue Tổng-đốc-Phương

Hãng trữ Hàng Hóa

Paul-HIỆU Cholon.

Các thứ vải. — Đồ gia vị Lang-sa và các nước. — Rượu chác và các thứ rượu ngon. — Các thứ dầu và savon thơm. — Các thứ dù đờn ông và đờn bà. — Các thứ bốp da lớn nhỏ. — Các thứ đồ vặt và đồ mới lại Paris gởi lại vân, vân.

Hãng tôi cũng chịu ra công mà mua các thứ hàng hóa làm bên phương Tây và các xứ lạ theo ý chư vị đặt.

Giây thép đề tắc: Paulbien-Cholon

Giây thép nói: 667.

Le Directeur

Paul Hiệu

Officier d'Artillerie Coloniale démobilisé

Croix de Guerre

Hãy uống thử thứ rượu

AMER HONORÉ

Là một thứ giải khát ngon thượng hạng

Của một minh hãng **Denis frères** *có trữ mà thôi.*

TIỆM

Họa-chơn-dung

Thiệt khéo hạng nhứt nội Đông-dương.

HO-VĂN-LANG.

58 rue d'Espagne Saigon.

Có thứ rượu mạnh Langsa hiệu « BAC-CHUS » mới chở lại Nam-kỳ lần thứ nhứt, ngon không có thứ rượu nào bằng.

Chỉ một minh hãng **Denis Frères** *trữ mà thôi.*

TÔI KHONG ĐÓI BỤNG!

Ấy là câu thường thiên hạ hằng nghe nói trong lúc gần ngồi bàn mà đúng vật thực động bổ dưỡng khí-lực mình đã hao tổn trong cơn làm lụng.

Trong lúc nóng nực

Nếu Chư-tôn muốn ăn uống lực bạo thường thì chớ khá dùng những rượu khai vị dọn ra giả dối (apéritifs frelatés) và có nhiều khi tuy đặt tên rất huê mỹ chớ kỳ trung một đôi khi tổn hại, đâu đâu cũng có bán thứ rượu ấy. Hễ thường uống nó thì lần lần rượu ấy làm tiêu tán niêm dịch (la muqueuse) trong bao tử rồi lần lần nó làm cho mình thực bất tri kỳ vị.

Vì sao vậy?

Trước một khắc đồng hồ khi ngồi bàn mà dùng cơm thì chẳng nên uống thứ rượu gì hết, cứ uống:

MỘT LY BÉ

RƯỢU

QUINA GENTIANE

Là thứ rượu của các thầy tu dòng San-Paolo (Espagne) đặt, xứ ấy là xứ nóng nực, cũng như xứ Đông-dương ta đây. Rượu này làm bằng các thứ thảo mộc linh ba rất có danh tên thuốc là

QUINQUINA và GENTIANE

Mà các thầy tu ấy dùng cốt đường bạt-hà mà gầm ra đặng làm cho dễ uống, mùi lại thanh tao đến cho ai mà hay kén lựa cũng chẳng chê đặng.

Phải nài

nơi tiệm mình mua cái hiệu dán trên ve như vầy.

Nhà MAZET

đường Paul Blanchy, môn bài số 10, Saigon rồi uống thử mà coi, thiệt quả như lời tả nói chẳng sai.

Có bán trong các tiệm hàng-xén

CUỐN NHÌ

Truyện trinh thám

TIỂU THUYẾT

Cuốn nhì đã in rồi, cuốn ba còn in tiếp đủ cho trọn pho. Kính xin liệt-vị, mua xem cho rõ sự tích của một người trinh thám rất có danh tra vụ án mạng như thần. Nếu như các nhà thương-gia trong lục-châu mua mà bán lại thì tôi sẽ định huê hồng như sau đây:

Giá mỗi cuốn, là........ 0$20

Mua đến từ năm chục cuốn

thì sẽ có huê hồng 40%

» từ một trăm » 50 »

Xin đọ adresse như sau đây:

CHÂU-VĂN-NGỌC.

à l'Imprimerie de l'Union,

157, Rue Catinat, 157.

SAIGON

Vinhlong Thương-nghệ

Công-ty

1°) Xe hơi và tàu đưa bộ hành, giấc ghe chở lúa.

2°) Sửa các thứ xe, bán đồ phụ tùng, bán đồ sắt và rèn đồ sắt (hàng rào văn vân).

3°) Tiệm trữ hàng hóa ngoại-quốc và đồ thổ sảng.

Xin các ông lái buôn đường an-nam, đậu, tiêu, mè tỏi, trà Huế, trà Annam, thuốc lá bài, thuốc Gòvấp, thuốc sút, bao đệm hay là đồ thổ sảng khác xin đến Tiệm của Hội tại chợ Vĩnh-long mà thương-nghị Hội sẽ mua sát, và xin các ông chủ lò đường, sở trồng thuốc hay là những vật kể trên đây gởi thơ bàn tính cũng được.

Vinh-long, le 15 Mars 1920.

Le Directeur gérant,

NGUYỄN-PHÚ-TOÀN.

Thợ khăn đen có hiệu

Thật khéo mà lại rẻ hơn các chỗ.

Kính cùng quí ông dùng khăn đen rõ:

Tôi thiệt rành nghề thợ khăn trên 16 năm rồi, nên làm đủ kiểu các thứ khăn nhiều lớp; ít lớp, lớp dày, lớp mỏng, kiểu nào theo kiểu nấy rất khéo. Như là thứ lớp mỏng từ 7 tới 9-10 lớp, thứ lớp dày từ 4 tới 6 lớp mà thôi. Song có thứ khăn bịch theo kiểu cúp tóc, quí ông muốn kết dính lại một lần bịch lên để xuống như dùng nón vậy rất tiện, thì phải đo (contour de tête) mấy tấc phân và mấy lớp dày mỏng xin chỉ rõ trong thơ và chỗ mấy ông ở đặng tôi làm rồi gởi lại tiền sở phí tôi chịu mà phải trên 2 khăn.

Khăn đặt có hai giá tùy theo hạng nặng nhẹ:

Hạng nhứt, bùng và nhiễu Bombay 1 khăn....... 2$50

Hạng nhì, bùng và nhiễu Bombay 1 khăn....... 2.00

Còn nhà buôn bán muốn mua sỉ có đủ kiểu xin gởi thơ tôi sẽ định giá cho dễ bán.

Cúi xin quí ông hãy mua khăn của tôi làm thiệt khéo và kỷ cang chắc lắm, lâu hư mà lại giá rẻ.

Kính cáo

NGUYỄN-VĂN-BỚP

Thợ khăn đen

Fils de M. Hoài, Propriétaire à Suối-đờn Bình-nhâm (Lái-thiêu)

THƯƠNG TRƯỜNG

Giá các thứ hàng hóa xuất cảng

TÊN CÁC THỨ CÂY		BỀ HOÀNH VÀ TRƯỜNG: CÂY CƯA CHUÔNG	BỀ HOÀNH VÀ TRƯỜNG: GỖ SÚC	GIÁ THƯỚC CHUÔNG: GIÁ CÂY CHUÔNG	GIÁ THƯỚC CHUÔNG: GIÁ GỖ SÚC KHÔNG VỎ
Cây để làm bàn, ghế, cất nhà v. v.	Sao	033×033	0m45	25$00	[illegible]
	Câm-xe . . .	»	0 45	32 00	[illegible]
	Dầu thông . .	»	0 45		
	. . . . . .				
	Trắc				

LOẠI CÂY TRÂM	BỀ TRƯỜNG	BỀ HOÀNH	TỪ 100	GIÁ
Cây cộng	1m50	Từ 0m10 đến 0m12	100	5$
»	2 00	» »	100	7
»	2 50	» »	100	9
»	3 00	Chở tới bến Saigon 18 $	100	11
»	3 50	» » »	100	14
»	4 00	» » » 28	100	18
»	5 00	» » » 40	100	25
»				

Có Một Minh Nhà Này có quyền

THAY MẶT CHO NHÀ ĐÚC SÚNG VÀ LÀM XE MÁY

TẠI THÀNH St-Étienne

Mà thôi

Hãng F. MICHEL, CAFFORT Successeur ở đường Catina số 36 SAIGON

Có Bán SÚNG đủ thứ và đủ kiểu. Bì, THUỐC, ĐẠN, XE-MÁY, ĐỒNG-HỒ và đồ NỮ-TRANG. Đồ đã tốt lại giá rẻ

Lục-Châu muốn mua vật chi thì xin đề thơ như vầy:

M. F. MICHEL, CAFFORT Successeur, 36 rue Catinat. — SAIGON

Phnom-Penh Bazar
TRƯỜNG-XUÂN

Giá bán sỉ

Núc áo hành tỏ màu ka-ki nº 5503 — 12 núc.	0$35
Kiến để hình chụp, mày chạm lộng, xuy vàng, kiến dày, các bìa (forma visite) 0m066 × 0m09 — 12 cái.	3 »
Hình búp bê (poupée) mặc áo có ren — 12 con.	2 50
Cán viết đựng mực ngòi xuy vàng nº 2925—12 cây . . .	3 »
Giấy viết thơ có gạch hàng — 0m22×0,13 mỗi xấp 100 tờ đôi — 12 xấp.	5 00
Bâu trắng đồ lót cổ áo dài (Annam)— 12 cái	1 70
Khăn bàn lông dệt bông bos sóe, 0m67×1m45—12 cái . .	9 00
Giấy viết thơ « Idylle » mỗi hộp 50 tờ, 50 bao đôi có màu — 12 hộp.	8 »
Kiến để lộng hình, bìa xuy si-kén, có bông nổi — 0m11×0m16 — 12 cái	5 10

Gởi contre remboursement.

LÝ-HỮU-PHƯỚC

25-26 Quai Piquet Phnom-Penh

Tự-vị Pétrus Ký

Cuốn tự-vị Pétrus Ký Langsa dịch ra quốc-âm, có hình quan Đốc Ký, có 1250 cái hình rút trong Tự-vị Larousse illustré, và có 712 trương, nay in đã rồi.

Có bán tại các nhà bán sách Langsa và Annam, và tại nhà in Imprimerie de l'Union, 155-157 — Rue Catinat — 155-157,

Giá bán : 6$00 một cuốn.

PILULES FOSTER

Remède spécial pour les maladies des reins et de la vessie

(Pilules Foster pour les Reins)

(Pilules digestives Foster)

La Véritable Marque

(Etiquette jaune.)

PRIX: 3 fr. 50 le flacon, chez tous les pharmaciens.

TRẠI THỢ-MỘC CHẠM VÀ CẦN

Michel NGUYỄN-HIỆP-HÒA

Tại chợ Lái-thiêu, đường Abattoir

Trữ tôi dùng toàn cẩm-lai, trắc, gõ đóng các món theo kiểu kim thời.

Bàn ăn { mặt cẩm-thạch, thành cẩn hay không / mặt gỗ liền, bốn trụ, một trụ.

Bàn tròn { mặt cẩm-thạch, thành cẩn hay không / mặt gỗ liền, bốn trụ, một trụ.

Bàn lâu 12 trụ, bàn rượu, bàn Saigon, bàn iết.

Tủ áo, tủ rượu, tủ thờ cẩn hay chạm vàng ba, hai, một, vân, vân.

Qui ông muốn đặt xin gởi kiểu hay là đến tại nhà tôi lựa mua đồ có sẵn.

Pháp-Việt Khách-lâu

(HÔTEL DE FRANCE)

Nº 153 Rue Catinat Saigon

HUỲNH HUỆ KÝ, QUẢN LÝ

Kính cùng quí ông quí bà rõ, tôi là chủ tiệm ngủ Nam-hồng-Phái Saigon, nay tôi cũng làm quản-lý tiệm ngủ Pháp-việt Khách-lâu số *153-155* đường Catinat, tôi mới sửa lại phòng rộng mát, sạch sẽ, có đường sắt, ván gỗ, nước trà và mỗi hạng phòng đều có Douche) phòng tắm và cầu tiêu phân biệt sạch sẽ lắm xin quí ông quí bà chừa dịp đi Saigon, ghé lại tiệm Pháp-việt Khách-lâu mà nghỉ, thì tôi sẵn lòng tiếp rước quí ông quí bà luôn luôn.

Giá tiền phòng

Ngoại hạng	24 giờ	1$60
Hạng nhứt	24 »	1 40
— nhì	24 »	1 20
— ba	24 »	1 00

BANQUE INDUSTRIELLE DE CHINE

TRUNG PHÁP THIỆT-NGHIỆP NGÂN HÀNG

ĐẠI-PHÁP NẶC DANH CÔNG TY TƯ, BỔN 45 TRIỆU QUAN

Hội trưởng quản-lý: ông André Berthelot
—Chánh Tổng-lý: ông A J. Pernotte

Chánh hội sở tại Paris, số 74 đường Lazare
Chánh hãng ngành tại Pékin (Bắc-kinh) tại Trung-quốc.

HÃNG NGÀNH TẠI Shanghai, Tién-Tsin (Hongkong và Saigon.

Có đại Thông-quản (Correspondants) khắp toàn cầu, nơi các xứ phiên-thanh.

Chủ hãng: TẠI PHÁP-QUỐC.— Société Générale pour développer le Commerce et l'Industrie en France (Thương-mãi kĩ-nghệ ban bố đại công-ty).

Tại Luân-Đôn: ANG-LÊ.— Hãng London County et Werminster Bank L D.

Tại Niễu nước: (New York Huê-Kỳ). — MM. Redmond et Co.

Hãng ngành Saigon

8, quai de Belgique và 2, rue d'Adran

Tính toán các thứ sổ sách nhà băn. Tính tiền (đủ triệu) bằng phiếu gởi hay bằng bạc đồng (piastres) lời hai ly rưỡi.

Tính tiền (đủ triệu) bằng tiền quan (francs) có thể thối lại bằng phiếu vay, hoặc cần trừ bằng các thứ tiền tại Pháp-quốc lời hai ly rưỡi (21/2%)

Tính tiền gởi vào Caisse d'Epargne (Kho Tiết-kiệm) hặoc bằng tiền quan(francs) hoặc bằng bạc đồng (piastres). Về cách thức xin đến hỏi thăm.

Gởi tiền có định lệ, hoặc tính bằng tiền quan (francs), hoặc tính bằng bạc đồng piastres). Về giá bạc và cách thức, xin đến thương nghị.

Trữ nợ thế có tiền đâu (Escompte) về lãnh đòi nợ các giấy tờ về việc thương-mãi.

Sang giấy chịu nợ (traites), phiếu nợ (chèques.) hoặc sang giấy nợ tại các xứ phiên-thanh.

Cho hay và thi hành các việc cho nhà buôn-nợ (Bourse) ăn chung các nơi.

Cho mượn tiền trước mà phải thế hưu hàng hóa cùng là vàn khế.

Tổng-lý

A. BERTHIER.

CÓ MỘT THỨ NÀY MÀ THÔI

(Il n'y a que lui)

Có một thứ rượu Rhum *mạnh mẽ hay trừ bịnh rét, nóng lạnh hay làm cho tỉ vị, tiêu tán hay trừ bịnh yếu nhược và thiên thời. Rượu nầy rất đại danh, thiên hạ rất chuộng bỏ lại tốt hơn các thứ rượu* Rhum *khác.*

Hãy coi cho kỹ bảo làm thứ giả và phải nói cho phết cái ve có dán nhãn trắng như hình kiểu đính mé bên dưới.

Có bán tại các tiệm bán đồ tạp vật

LỜI RAO CẦN KÍP

Hội chánh *Agence économique de l'Indochine* **ở tại** *35 rue Tronchet Paris (8e).*

Muốn hỏi thăm đều chi cứ đó nơi đó,

Cách tranh thương

Muốn buôn bán cho đắt mối hàng, thì phải đốt đèn cho thiệt sáng.

Người buôn bán Âu-châu cũng dùng cách đó; người chinois họ cũng dùng cách ấy.

Vậy thì đồng-bang nên đến tiệm Lục-tỉnh khách-lâu số 82 đường d'Espagne chợ Saigon, mà mua hoặc đèn khí, hoặc đèn lòa hiệu Best, mà đốt cho sáng; thì cuộc buôn bán mới thạnh vượng.

Tiệm đó có đủ các thứ đèn đẹp đẽ; và bán rẻ hơn các nơi./.

CORDONNERIE-CHAPELLERIE TONKINOISE

GRAVURE SUR MÉTAUX ET MARBRES

NGUYỄN-CHÍ-HÒA

SAIGON — *83, Rue Catinat, 83* — SAIGON

Tiệm tôi có 30 thợ giỏi Bắc-kỳ làm, nhiều kiểu nón nhẹ, lợp NI-XÁM, BỐ-TRẮNG VÀ VÀNG (KAKI) GIÀY đóng thiệt chắc, bằng DA-TÂY hết, có đủ thứ màu DA.

Tôi cũng có thợ khắc CON-DẤU ĐỒNG VÀ CHẠM MỘ-BIA ĐÁ CẨM-THẠCH đủ kiểu. Đã có nhiều vị ở LỤC-CHÂU mua sỉ NÓN VÀ GIÀY của tôi, đều được vừa ý hết và khen ngợi NÓN VÀ GIÀY thiệt tốt mà giá lại rẻ, và làm thiệt mau. Xin quí vị chiếu cố cho việc buôn bán của đồng bang ta được thạnh lợi trong lúc này.

Có sách mẫu (Catalô) gởi đi tặng quí khách.

BÁN SỈ CÓ GIÁ RIÊNG

NGUYỄN-CHÍ-HÒA kính mời.

83 Rue Catinat.—Saigon.

Nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa

Nếu chư vị muốn mua một cái nhà máy xay lúa theo kim thời và lại toàn hảo, chạy đặng 5-10-15-20-30-50 hay là 100 tấn cùng là hơn 100 tấn gạo trắng mỗi ngày (24 giờ).

Nếu chư vị muốn bàn tính giá riêng đặng mà lập hoàn thành một cái nhà máy xay lúa, đủ nhà, nền đúc, ráp máy, cùng chạy đèn khí vân vân, nói tắc một đều nghĩa là chạy được.

Nếu chư vị muốn cách để trả tiền và thi hành cho gấp các việc của chư vị sai khiến, thì nên đến tại hãng.

Bonnefoy & Cie

Sté Maritime et Commerciale du Pacifique
Sté Anonyme au Capital de 12.000.000 francs
SUCCESSEURS

Đường d'Ormay mà suy tính và hãng nầy sẽ chỉ các đều cần ích cho, hoặc đưa coi tiểu thử (bản đồ) cùng giá tiền.

Có nhiều giấy tờ làm bằng cớ rằng đã có chịu cho nhiều chỗ thành tựu rồi.

Sau nầy hãng chúng ta cho chư quí vị lập nhà máy cứ chúng ta hay rằng: Chư quí vị ở xa xuôi không tiện bề giao thiệp buôn bán lúa gạo cùng ngoại quan thì hãng chúng ta sẽ hết lòng mà giúp cho; nghĩa là chịu giá cả đứng cho.

Hãng chúng tôi cho chư quí vị hay rằng: Tại hãng có sang *Tân-khởi* (chalocope) & vapeur *mới* và *cũ*, như chư quí vị muốn mua và cách trả tiền thì xin đến tại hãng mà suy tính.

TÌ VỊ CÓ BỊNH

Trong cơn trời nóng nực, nếu tì vị có bịnh thì lấy làm hiểm nghèo cho mình lắm, phải dự bị cho nghiêm nhặt vì trong cơn nắng nực tì vị loài-đoa là vì có nhiều cớ.

Một là nó hay làm cho yết thực mau đói, hai là tại mình uống đặng nước đá mà uống rượu làm cho tì vị ra yếu ớt; ba là vì mình hay ưa ăn đồ sống sít chưa chát.

Mỗi năm trong mùa nắng hạng có nhiều người chết vì bịnh kiết, như là những người có tì vị không đặng tốt, thì lấy làm quan hệ cho sanh linh.

Tì vị không đặng tốt thì phải mau mau mua thuốc Pilules Pink mà uống, chớ khá điền trì. Thuốc Pilules Pink để uống liền và lại rẻ tiền.

Mỗi buổi ăn cơm rồi uống một hoàn thì đủ.

Tiệm thuốc nào cũng có bán.

PILULES PINK

(Bổ hoàn hình đơn)

Trong các tiệm thuốc có bán, có trữ tiệm thuốc của ông de MARI et LAURENT Pharmacien de Normale, Saigon.

LỜI RAO CẦN KÍP

Chư khán quan chớ tưởng lầm rằng hút thuốc nhiều thì phải mang bịnh, mình mang bịnh là tại mình không biết lựa thuốc mà hút, hễ thứ nào hút thứ nấy làm sao không hại.

Chư khán quan khá hút được thứ thuốc Cigarette Diva *cho thường, muốn hút bao nhiêu cũng vô hại, mà lại thơm tho như hương trong cỏ.*

Có bán trong các tiệm hàng xén.

VICHY GRANDE-GRILLE trị bịnh dàm và bịnh dàm.

VICHY HOPITAL trị bịnh thương ti, trường nhiệt

Hãy coi chừng đề giả mạo, khi mua phải chỉ cho trúng thứ nước nào mình muốn dùng.

VICHY-ÉTAT ĐIỀU TẾ

SEL VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước suối ấy mà ra. — Có hộp và có ve.

PASTILLES VICHY-ÉTAT mỗi khi ăn cơm rồi uống chừng. 2, 3 hoàn thì dễ tiêu hóa.

COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT dùng để cho mình đọn nước xịt (Mỗi-khi-chữ).

Saigon — Impr de l'Union

L'Administrateur Gérant : NGUYỄN-VĂN-CỦA

lại càng dễ hơn ông Bùi-quang-Nho khi mới sáng tạo.

Ấy vậy mấy tiệm Annam ta đây đang lo lập ra nên gởi thơ mà thương nghị với *M. Nguyễn-văn Của Rue Catinat 155, 157 Saigon*, giá rẻ hơn các chỗ là cô ý giúp sức cho đồng-bang ta buôn bán mau thạnh vượng.

Kể các món hàng tại nhà in:

Papier pot blanc,
Papier réglé,

Ficelle, pelote de 50 grs,
Epingles, boîte de 100 grs.
Encre bleue black « Stephens » 1/8 de litre
« « « 1/4 «
« « « 1/2 «
« « « le litre,
Encre communicative violette 1/4 de litre
« « « 1/2 «
« « « le litre,
Copie de lettre,
Plumes métalliques.

Certifie le tirage à
Trois mille ex.
Saigon le 31-3.192